Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : зі змінами та доповненнями. Харків : Весна, 2008. 48 с.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2005. № 52. Ст. 1.
3. Мельник Т. М. Творення суспільства гендерної рівності: міжнародний досвід. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності. 2-ге допов. вид. Київ, 2010. 440 с.

Одержано 04.11.2017

УДК 477(1)

Сергій Сергійович ТЕРЕЩУК,
кандидат юридичних наук, викладач кафедри
кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7263-4155

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

У теорії кримінального процесу підстави проведення процесуальних дій (у тому числі НСРД) прийнято поділяти на три групи: матеріально-правові, процесуальні та фактичні [1, с. 51]. Матеріальною-правовою підставою проведення НСРД є ступінь тяжкості кримінального правопорушення, щодо якого відбувається розслідування в рамках конкретного кримінального провадження. Це означає, що проведення НСРД при розслідуванні кримінальних проступків не допускається (ст. 300 КПК України). Кримінальним процесуальним законом встановлено положення, згідно з яким більшість НСРД проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких кримінальних правопорушень. Поряд з цим, такі НСРД як зняття інформації з електронних інформаційних систем або її частин, доступ до яких не обмежений її власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту (ч. 2 ст. 264 КПК) та установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК) можуть бути проведені при розслідуванні кримінальних правопорушень будь-якої тяжкості. Процесуальною підставою проведення НСРД є прийняття рішення відповідним суб'єктом кримінального провадження у формі процесуального документу. Варто зазначити, що відповідно до положення п. 1.9 Інструкції [2], процесуальними документами щодо проведення НСРД є постанови, клопотання, доручення, протоколи уповноваженого співробітника (працівника) оперативного підрозділу, слідчого, прокурора, а також ухвали слідчого судді. Фактичними підставами проведення НСРД, є наступні: 1. Наявні відомості, які потребують перевірки, для підтвердження або спростування інформації про вчинене кримінальне правопорушення. Джерелами інформації про вчинені кримінальні правопорушення або котрі готуються можуть бути: можуть бути: заяви, листи та інші повідомлення громадян, службових чи посадових осіб, підприємств, установ та організацій; повідомлення ЗМІ (газети, журнали, теле- і радіопрограми та ін.); відомості, отримані під час допиту особи; матеріали чи відомості, отримані за результатами проведення огляду або обшуку речей, житла чи іншого володіння особи тощо. Інформація про кримінальне правопорушення також може бути отримана під час проведення НСРД у іншому кримінальному провадженню (під час проведення аудіо-, відеоконтролю особи, за результатами огляду і виїмки кореспонденції тощо). Проте отримана з таких джерел інформація потребує перевірки, підтвердження достовірності фактів, обставин чи встановлення інших даних із застосуванням НСРД з метою перевірки події чи ознак злочину для прийняття законного рішення і реагування. Як підставу для проведення НСРД дій закон визначає і наявність інформації про кримінальне правопорушення, яке вчинене невстановленими особами. У разі її виявлення можуть бути вжиті: процесуальне затримання за підозрою у вчиненні злочину, тримання під вартою та інші засоби процесуального примусу з метою отримання пояснень щодо факту протиправного діяння.

Стосовно питання підстав, організації та правового регулювання негласних слідчих (розшукових) дій висловили свою наукову позицію Тертишник В. М. та Корнієнко М. В., котрі

© Терещук С. С., 2017

зазначають, що наявний спрощений підхід при унормуванні обмежень сфери застосування негласних слідчих дій не зовсім задовольняє слідчу практику та на їх погляд негласні слідчі дії доцільно дозволити при розслідуванні: по-перше тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень, по-друге, усіх злочинів та інших кримінальних правопорушень проти національної безпеки України, по-третє при розслідуванні кримінальних проваджень пов'язаних статтями 149 КК України «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини», ст. 162 КК України «Порушення недоторканості житла», ст. 163 КК України «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку, чи через комп'ютер», по-четверте, усіх корупційних правопорушень віднесених відповідно до ст. 216 КПК України до підслідності державного бюро розслідувань та Національного антикорупційного бюро України, по-п'яте «кіберзлочинів», передбачених розділом 16 КК України, по-шосте, при здійсненні спеціального (заочного) досудового розслідування відповідно до положень глави 24(1) «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень» [3, с. 107], що ми підтримуємо. Втім підняті питання не є остаточними і підлягають окремому дослідженню або науковому вивченню.

Список бібліографічних посилань

1. Багрій М. В., Луцик В. В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія. Харків : Право, 2017. 376 с.

2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : затв. наказом Ген. прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Держ. прикордон. служби України, М-ва фінансів України, М-ва юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12 (дата звернення: 01.10.2017).

3. Корнієнко М. В., Тертишник В. М. Концептуальні проблеми процесуального інституту негласних слідчих (розшукових) дій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2016. Вип. 39, т. 2. С. 105–109.

Одержано 02.11.2017

УДК 159.99

Ольга Юріївна ТЕТЮШЕВА,
слухач магістратури Національної академії внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Складна політична та економічна ситуація в Україні спричинили значне зростання рівня злочинності в нашій державі. Так, зі слів екс-голови Національної поліції Х. Деканоідзе, лише минулого року кількість злочинів збільшилась на 25 %. Крім того, в рамках реформування правоохоронної системи України, актуальним стало питання нестачі кваліфікованих, досвідчених кадрів спроможних ефективно виконувати одне з основних завдань поліції – протидіяти злочинності. Практичні потреби поліції, яка веде активну роботу з розслідування злочинів та їх профілактики, а також збільшення спектру наукових досліджень, зумовили зростання інтересу до психологічних аспектів злочинності в останні роки.

Зрозуміти будь-яку поведінку, злочинну у тому числі, неможливо без глибокого знання психології особистості, психологічних механізмів та мотивів, соціально-психологічних явищ і процесів. Такі знання ні в якому разі не можуть бути отримані лише шляхом вивчення наукових робіт та кримінальних справ, при ігноруванні «живого» злочинця з усіма його пристрастями і потребами, з його складним і неповторним життєвим шляхом, а іноді й трагічною долею, специфікою індивідуального обліку.

Ми поділяємо позицію, що психологія – не відвернена наука, присвячена рішенню тонких і складних теоретичних питань, а важлива і необхідна ланка в освіті будь-якого культурного

© Тетюшева О. Ю., 2017